

સંસ્કૃત દ્વિતીયસત્ર

કુલ ગુણ : 80

ધોરણ - 6

પ્રશ્ન : 1 (અ) નીચે આપેલાં વાક્યોનું સુંદર અક્ષરે લેખન કરો. (5)

1. સર્વે મિલિત્વા ખેલામઃ ।
2. અહં પુસ્તકાલયં ગચ્છામિ ।
3. વર્ષાકાલે અહં નૃત્યામિ ।
4. રીતિસંસ્કૃતં નીતિસંસ્કૃતમ્ ।
5. વૈશાલી પ્રાર્થનાઘણ્ડે સુશોભનં કરોતિ ।

(બ) ચિત્રો જોઈને સંસ્કૃત શબ્દો લખો. (5)

પ્રશ્ન : 2 (અ) નીચેના વિકલ્પોમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ખાલી જગ્યા પૂરો. (5)

1. વામં હસ્તં ।
A. ગોલાકારં B. ભ્રામય તમ્ C. ખેલામઃ D. પુરસ્કુરુ
2. અહં છાયાં ।
A. ધારયામિ B. વસામિ C. દદામિ D. નૃત્યામિ
3. વિદ્યાલયઃ અસ્તિ ।
A. સંકીર્ણઃ B. દૂરઃ C. વિશાલઃ D. સમીપે
4. શસ્ત્રધારકં ધારકમ્ ।
A. નીતિ B. રીતિ C. શાસ્ત્ર D. મુક્તિ
5. મમ દક્ષિણે ।
A. વૃક્ષઃ B. હિમાલયઃ C. મયૂરઃ D. સાગરઃ

(બ) આપેલા પ્રશ્નોનાં જવાબ સંસ્કૃતમાં લખો. (10)

1. પૂનમ કુત્ર ગચ્છતિ ?

2. મમ કણ્ઠઃ નીલઃ । અહં કઃ ?
3. રાજીવસ્ય વર્ગખણ્ડઃ કુત્ર અસ્તિ ?
4. અસ્માકં દેશસ્ય નામ કિમ્ ?
5. સર્વતીર્થમયી કા ?

પ્રશ્ન 3 (અ) યોગ્ય જોડકાં જોડો. (5)

<u>અ</u>	<u>બ</u>
1. વક્ષઃ	1. હથેળી
2. લલાટમ્	2. છાતી
3. નેત્રમ્	3. આંખ
4. કરતલમ્	4. કપાળ
5. કેશાઃ	5. વાળ

(બ) આપેલા વિધાનોમાં સાચું હોય ત્યાં 'આમ્' અને ખોટું હોય ત્યાં 'ન' લખો. (4)

1. કિશોરઃ પુસ્તકાલયં ગચ્છતિ ।
2. પ્રવીણઃ જલાશયં ગચ્છતિ ।
3. હર્ષામહોદયા વિજ્ઞાનં પાઠયતિ ।
4. વૈશાલી પ્રાર્થનાખણ્ડે સુશોભનં કરોતિ ।

(ક) કોણ ખોલે છે અને કોને કહે છે તે લખો. (6)

1. અહં પ્રતિદિનં વિદ્યાલયમ્ આગચ્છામિ ।
2. ભવતઃ વર્ગખણ્ડઃ કુત્ર અસ્તિ ?
3. અહં સાયં પચ્ચવાદને ગૃહં ગચ્છામિ ।

પ્રશ્ન 4 (અ) આપેલા શબ્દોનું સંસ્કૃત કરો. (10)

1. પગ 2. દાંત 3. જીભ 4. બગીચો 5. પીંછું 6. ચારિત્ર્ય 7. કોયલ
8. શ્રેષ્ઠ 9. લાવે છે. 10. ફૂલ

(બ) આપેલા વાક્યોનો સંસ્કૃત અનુવાદ કરો. (10)

1. ડાબો પગ આગળ કરો.
2. મારું નામ રૂપલ છે.
3. હું મંદિરે જાઉં છું.
4. તારો વર્ગખંડ ક્યાં છે ?
5. ધર્મમાં નિષ્ઠાવાન થાઓ.

પ્રશ્ન 5 (અ) આપેલા વાક્યોને વાર્તાના ઘટનાક્રમ પ્રમાણે ગોઠવો. (10)

2. ધારા અતીવ આનન્દમ્ અનુભવતિ ।

- 3 वीणाभगिनी कुत्र अस्ति ?
- 4 धारायाः जन्मदिनम् अस्ति ।
- 5 अनन्तरं यज्ञः अपि भवति ।

(ब) श्लोकपूर्ति करो. (10)

1. सुखार्थी चेत् विद्यार्थिनः सुखम् ॥
2. यथा चित्तं तथा साधुनामेकरूपता ॥

धोरण - 7

प्रश्न : 1 (अ) नीचे आपेक्षा इकरानुं सुंदर अक्षरे लेखन करो. (5)

भावेशः - नमस्कारः ।

चेतना - नमस्कारः, भावेश, आगच्छतु । सर्व कुशलं वा ?

भावेशः - सर्व कुशलम् ।

चेतना - उपविशतु । जलं स्वीकरोतु ।

भावेशः - धन्यवादः ।

(ब) नीचेना चित्रो जोडने संस्कृत शब्दो लभो. (5)

प्रश्न 2 (अ) योग्य विकल्प पसंद करी प्रश्नोना जवाब लभो. (5)

1. का स्त्री जातमात्रा विनश्यति ?
(A) पञ्चभर्त्री (B) छोटिका (C) लेखनी (D) मार्जारी
2. कृष्णमुखी का अस्ति ?
(A) पाञ्चाली (B) सर्पिणी (C) लेखनी (D) छोटिका
3. पृथिव्यां कति रत्नानि सन्ति ?
(A) एकम् (B) द्वे (C) त्रीणि (D) चत्वारि
4. केन रक्षिता गुर्जरी धन्या ?
(A) देवः (B) देवी (C) अम्बा (D) कृष्णः
5. कस्य महाप्रभावः अस्ति ?
(A) ग्रामस्य (B) स्थानस्य (C) प्रदेशस्य (D) गुर्जरदेशस्य

(બ) નીચેના પ્રશ્નોના ઉત્તર સંસ્કૃતમાં લખો. (10)

1. પરપાદેન કઃ ગચ્છતિ ?
2. કાતરઃ યુદ્ધે કિં કરોતિ ?
3. ભોજનં કીદૃશમ્ અસ્તિ ?
4. કા દેવી પૂર્વદિશાયાં રક્ષતિ ?
5. દક્ષિણધામ કસ્ય અસ્તિ ?

પ્રશ્ન 3 (અ) જોડકાં જોડો. (5)

અ

બ

1. ત્વગ્વસ્ત્રધારી	1. આકાશમાર્ગે ચલતિ ।
2. કસ્તૂરી	2. બલં તસ્ય ।
3. વિમાનમ્	3. કલૌ યુગે ।
4. બુદ્ધિઃ યસ્ય	4. મૃગાત્
5. સઙ્ઘે શક્તિઃ	5. નારિકેલઃ

(બ) આપેલા વિધાનોની સામે સાચું હોય ત્યાં 'આમ્' અને ખોટું હોય ત્યાં 'ન' લખો. (4)

1. પાદરક્ષઃ નિજપાદેન ગચ્છતિ । ()
2. અમ્બા ઉત્તરદિશાયાં રક્ષતિ । ()
3. વ્યજનં તાપં દદાતિ । ()
4. જ્ઞાનં ભારઃ ક્રિયાં વિના । ()

(ક) આપેલા વાક્યો કોણ બોલે છે અને કોને કહે છે તે લખો. (6)

1. ચાયં કોફિ વા ?
2. તર્હિ શીઘ્રં દદાતુ ।
3. તવ ગ્રીવા વક્રા અસ્તિ ।

પ્રશ્ન 4 (અ) આપેલા શબ્દોના સંસ્કૃત નામ લખો. (10)

1. ઘડો
2. પૃથ્વી
3. ઈસ્ત્રી
4. જીભ
5. ઘડિયાળ
7. માતા
8. પગ
9. શક્તિ
10. ખરેખર
11. હાથી

(બ) આપેલા વાક્યોનો સંસ્કૃતમાં અનુવાદ કરો. (10)

1. એક રોટલી પણ આપો.
2. મહેશ ટી.વી. જુએ છે.
3. જનની અને જન્મભૂમિ સ્વર્ગથી પણ ચઢિયાતી છે.
4. સંકટમાં મિત્રની પરીક્ષા થાય છે.
5. ગુજરાત મારું રાજ્ય છે.

પ્રશ્ન 5 (અ) આપેલાં વાક્યોને વાર્તાના ઘટનાક્રમ પ્રમાણે લખો. (10)

1. उष्ट्रः हसति अग्रे चलति ।
2. मार्गे बकः अस्ति ।
3. एकदा सः वने अटति ।
4. हे कुक्कुर ! तव पुच्छं वक्रम् अस्ति ।
5. कुक्कुरः लज्जाम् अनुभवति ।

(ब) श्लोकपूर्ति करो. (कोई पाशु भे) (10)

1. अयं निजः कुटुम्बकम् ॥
2. नमन्ति कदाचन ॥
3. दृष्टि पूतं समाचरेत् ॥

धोरण - 8

प्रश्न 1 (अ) नीचे आपेलां वाक्योंनुं सुंदर अक्षरे लेखन करो. (5)

1. एतत् अस्माकं साहसम् ।
2. पदमेकं न गच्छति ।
3. सर्वे कौशलस्य प्रदर्शनं कर्तुम् इच्छन्ति ।
4. अजस्रं धान्यभक्षणम् ।
5. वदने वदने स्तोत्रम् ।

(ब) योग्य श्लोकं श्लो. (5)

अ

1. विद्याभवनम्
2. इन्द्रोडा पक्षिउद्यानम्
3. गान्धिनगरम्
4. सचिवालयभवनम्
5. अक्षरधाममन्दिरम्

ब

1. गुर्जरराज्यस्य राजधानी
2. विधानसभायाः अधिवेशनानि भवन्ति ।
3. जी.सी.ई.आर.टी.
4. खगाः प्राणिनः च निवसन्ति ।
5. मनोहरः प्रदर्शनविभागः ।

प्रश्न 2 (अ) योग्य विकल्प पसंद करी प्रश्नोना जवाब लभो. (5)

1. चाणक्यस्य गृहे कति चौराः प्रविशन्ति ?
(A) एकः (B) द्वौ (C) त्रयः (D) चत्वारः
2. सूर्योदयः कदा भवति ?
(A) प्रभाते (B) सायंकाले (C) रात्रौ (D) संध्याकाले
3. अध्यात्म विज्ञानयोः सङ्गमः कुत्र अस्ति ?
(A) विद्याभवने (B) अक्षरधाममन्दिरे (C) इन्द्रोडा पक्षिउद्याने (D) महात्मामन्दिरे
4. स्वयम् + एव = ? (सन्धिं कुरु)
(A) स्वयेव (B) स्वयमैव (C) स्वयमेव (D) स्वयमीव

5. મકરઃ કસ્ય વધમ્ અકરોત્ ?

(A) માત્રાવાલઃ (B) સિંહસ્ય (C) ગ્રામજનસ્ય (D) સિંહભાર્યાયાઃ

(બ) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ સંસ્કૃતમાં લખો. (10)

1. ધૌ ધૌ કઃ કરોતિ ?
2. પુત્રી કુત્ર નિદ્રાતિ ?
3. વિવેકાનન્દસ્ય વિદ્યાલયે કિં ચલતિ ?
4. કઃ સ્વસ્થાનતઃ ઉત્તિષ્ઠતિ વદતિ ચ ?
5. ચાણક્યઃ કમ્બલાન્ કુત્ર નયતિ ?

પ્રશ્ન 3 (અ) ઉદાહરણ મુજબ અન્ય વાક્યો બનાવો. (5)

ઉદાહરણ : અહં પ્રવિશામિ । વયં પ્રવિશામઃ ।

1. અહં ભવામિ ।
2. અહં હસામિ ।
3. અહં પતામિ ।
4. અહં આગચ્છામિ ।
5. અહં પૃચ્છામિ ।

(બ) નીચે આપેલાં વિધાનોની સામેના ખાનામાં સાચું હોય તો 'આમ્' અને ખોટું હોય તો 'ન' લખો. (4)

1. ખેલઃ સર્વાઙ્ગવિકાસાર્થં સાહાય્યં કરોતિ । ()
2. વિષ્ણુપદં સુલભં અસ્તિ । ()
3. ચન્દ્રગુપ્તસ્ય મન્ત્રિ ચાણક્યઃ અસ્તિ । ()
4. સમીરઃ શીઘ્રં ચલતિ । ()

(ક) નીચે આપેલાં વાક્યો કોણ બોલે છે અને કોને કહે છે તે લખો. (6)

1. જનેભ્યઃ કમ્બલાન્ વિતરતુ ।
2. દ્વિતીયં પ્રકોષ્ટં પ્રવિશામઃ ।
3. તર્હિ ચાણક્યં પૃચ્છામઃ ।

પ્રશ્ન 4 (અ) આપેલા ગુજરાતી શબ્દોનો સંસ્કૃતમાં અનુવાદ કરો. (10)

1. ગલુડિયું 2. સૂતી છે 3. બિલાડો 4. વસ્ત્ર 5. સતત
6. બળદ 7. ઈન્દ્ર 8. બહુ બોલનારો 9. પવન 10. ગાય

(બ) આપેલાં ગુજરાતી વાક્યોનો સંસ્કૃતમાં અનુવાદ કરો. (10)

1. ક્યાંક ગોળાકેંક સ્પર્ધા ચાલે છે.
2. આ ભવનમાં વિધાનસભાનાં સત્રો થાય છે.
3. આ અક્ષરધામ વિશાલ મંદિર છે.

4. ફળવાળું વૃક્ષ શોભે છે.
5. વૃક્ષો પોતે ફળ ખાતાં નથી.

પ્રશ્ન 5 (અ) નીચે આપેલાં વાક્યોને વાર્તાના ઘટનાક્રમ પ્રમાણે ફરીથી લખો. (10)

1. તસ્મિન્ ગ્રામે માત્રાવાલઃ નામ એકઃ કૃષિવલઃ આસીત્ ।
2. એકદા સઃ અપશ્યત્ સિંહઃ સ્વભાર્યયા સઃ નદ્યાઃ જલપાનાર્થમ્ આગચ્છત્ ।
3. દુઃખિતઃ સિંહઃ નદ્યાઃ તટે તિષ્ઠત્ ।
4. સઃ ક્ષતિગ્રસ્તસ્ય સિંહસ્ય સહાયતાર્થં તત્ર આગચ્છત્ ।
5. સૌરાષ્ટ્રપ્રદેશે સત્તાધારગ્રામસ્ય સમીપે મોટીમૌળપરિ ગ્રામઃ વર્તતે ।

(બ) શ્લોકપૂર્તિ કરો. (10)

- 1 પિબન્તિ નદ્યઃ સ્વયમેવ વિભૂતયઃ ॥
- 2 ન કશ્ચિત્ કસ્યચિદ્ રિપુઃ ॥

Statement about Ownership and other particulars about magazine "JEEVANSHIKSHAN" (Monthly) to be published in the first issue every year after the last day of February.

FORM IV

- (1) **Place of Publication** : Gujarat Council of Educational Research and Training, Vidyabhavan, Sector-12, Gandhinagar- 382012
- (2) **Periodicity of Publication** : Monthly
- (3) **Printer- Publisher** : Behalf of Director GCERT, Gandhinagar Secretary, GCERT, Gandhinagar Bahadursinh C. Solanki
- Nationality** : Indian
- Address** : Gujarat Council of Educational Research and Training, Vidyabhavan, Sector-12, Gandhinagar - 382012
- (4) **Editor** : Vinaygiri Gosai
- Nationality** : Indian
- Address** : Gujarat Council of Educational Research and Training, Vidyabhavan, Sector-12, Gandhinagar- 382012

I, Bahadursinh C.Solanki hereby declare that the particulars given above are true to the best of my knowledge and belief.

Bahadursinh C.Solanki

Printer- Publisher

Secretary,GCERT,Gandhinagar

Date: 15/03/2019